

24.02.2025

Kiedy jutro nie jest projektem, tylko nadzieją. Rozmowa z prof. Hanną Serkowską (część 2)

W drugiej części rozmowy Marty Chojnackiej-Kuraś z Profesorem Hanną Serkowską, literaturoznawczynią i italianistką, autorką m.in. książki *Co z tą starością? O starości i chorobie w europejskiej literaturze i filmie* (2018), pytamy o to, czym są *ageing studies* (studia nad starzeniem się), dlaczego stygmatyzuje się ludzi starych, czy demencja zawsze musi być postrzegana jako strata i dlaczego potrzebujemy metafor, żeby mówić o chorobie.

Wraz z rozmówczyniami szukamy także odpowiedzi na pytania:

- Czy stare musi być brzydkie?
  - Dlaczego nie można odślaniać starego kobiecego ciała?
  - Jak rozmawiać o starości, by nie dyskryminować?
  - Ile razy można mówić chorej na demencję mamie, że tata nie żyje?
  - Dlaczego „metafory są dla chorego jak szlafrok i kapcie”?
  - I dlaczego Susan Sontag nie cytuje Virginii Woolf?
-

I

Publikacje wymienione w rozmowie (w porządku alfabetycznym):

- Jan Bernlef [Hendrik Jan Marsman], *Niewdzięczna pamięć* [1984], przekł. Alicja Oczko, Warszawa 2010.
- Max Black, *Jeszcze o metaforze*, „Pamiętnik Literacki”, 74/2, 1983, przeł. Maria Bożenna Fedewicz, s. 255-281.
- Norberto Bobbio, *De Senectute* [w:] *De Senectute e altri scritti autobiografici*, Einaudi 1996, s. 17-50.
- Stella Bolaki, *Illness as Many Narratives. Arts, Medicine and Culture*, Edinburgh 2016.
- Thomas DeBaggio, *Losing My Mind: An Intimate Look at Life with Alzheimer's*, London-Toronto-Singapore-Sydney, 2002.
- Arno Geiger, *Stary król na wygnaniu*, 2011, przeł. Karolina Niedenthal, Warszawa 2013.
- Simone De Beauvoir, *Starość*, [1970], przeł. Zofia Styszyńska, Warszawa 2011.

- Draaisma Douwe, *Księga zapominania* [2010], przeł. Robert Pucek, Warszawa 2012.
- Draaisma Douwe, *Rozstrojone umysły. Historie chorych i dzieje chorób* [2006], przeł. Ewa Jusewicz-Kalter, Warszawa 2009.
- Hendrik Groen [Peter de Smet], *Dopóki życie trwa. Nowy sekretny dziennik Hendrika Groena, lat 85*, przeł. Ryszard Turczyn, Warszawa 2016.
- Salcia Hałas, *Potop*, Warszawa 2019.
- Michel Houellebecq, *Mapa i terytorium*, przeł. Beata Geppert, Warszawa 2011.
- Tomasz Jastrun, *Osobisty przewodnik po depresji*, Warszawa 2016.
- Erwin Mortier, *Pieśni bełkotu, Pieśni bełkotu. Mamine godzinki* [2011], przeł. Łukasz Żebrowski, Warszawa 2011.
- Grzegorz Olszański, *Wiek męski: epopeja rozkładu. Motywy senilne w poezji polskiej po 1989 roku (Marcin Świetlicki, Jacek Podsiadło i inni poeci)*, Katowice 2015.
- Flavio Pagano, *Perdutamente*, Firenze 2013.
- Jerzy Pilch, *Dziennik*, Warszawa 2012.
- Jerzy Pilch, *Drugi Dziennik*, Kraków 2013.
- Ryszard Przybylski, *Baśń zimowa. Esej o starości*, Warszawa 1998.
- Anna Sakowicz, Ewa Beniak-Haremska, *Listy do A. Mieszka z nami Alzheimer*, Warszawa 2019.
- May Sarton, *As we are now*, London 1978.
- Helen Small, *The Long Life*, Oxford 2007.
- Susan Sontag, *Choroba jako metafora, AIDS i jego metafory*, przeł. Jarosław Anders, Warszawa 1999.
- Susan Sontag, *The Double Standard of Ageing*, „The Saturday Review”, 23.09.1973, s. 29-38.
- Susan Sontag, *Kilka uwag o emancypacji*, przeł. Dariusz Żukowski, Kraków 2024.
- Susan Sontag, *Przeciwko interpretacji i inne eseje*, przeł. Małgorzata Pasicka, Anna Skucińska, Dariusz Żukowski, Kraków 2023.
- Susan Sontag, *Widok cudzego cierpienia*, przeł. Sławomir Magala, Kraków 2016.
- Magdalena Tulli, *Fusy [w:] Włoskie szpilki*, Warszawa 2011.
- Dana Walrath, *Aliceheimer's: Alzheimer's Through the Looking Glass*, 2013.
- Virginia Woolf, *O chorowaniu* [1938], Wołowiec 2011.
- Hannah Zeilig, *Dementia As a Cultural Metaphor*, „The Gerontologist”, Vol. 54, Issue 2 (1 April 2014), s. 258-267.

Filmy:

- *A Song for Martin*, 2001, reż. Bille August,
- *Away from her*, 2006, reż. Sarah Polley
- *The Father*, 2020, reż. Florian Zeller
- *Still Alice*, 2014, reż. Richard Glatzer i Wash Westmoreland

Zachęcamy również do wysłuchania pierwszej części rozmowy Marty Chojnackiej-Kuraś z Profesorem Hanną Serkowską:
Medycyna, która działa przez komunikację (cz. 1 rozmowy z prof. Hanną Serkowską).

Seria podcastu "Spotkania Biuletynu", zatytułowana "Polonistyka zaangażowana", realizowana jest w ramach projektu "Polonistyka wobec wyzwań współczesnego świata". Dofinansowano ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa II” (numer projektu: NdS-II/SP/0264/2024/01).

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Strona projektu: <https://biuletynpolonistyczny.pl/pl/projects/polonistyka-wobec-wyzwan-wspolczesnego-swiata,1851/details>

* * *

Intro i outro

Muzyka Piotr Lakwaj, czyta: Aldona Brycka-Jaskierska

Producent: Torba reportera i podcastera

Identyfikacja wizualna i projekt okładki: Klaudia Węgrzyn

* * *

Zachęcamy do zadawania pytań i dzielenia się przemyśleniami na temat naszego podcastu: biuletyn.polonistyczny@ibl.waw.pl.

* * *

Media społecznościowe "Biuletynu Polonistycznego":

<https://www.facebook.com/BiuletynPolonistyczny/>

<https://www.youtube.com/@biuletynpolonistyczny8801/>

Do pobrania:

- 2_captions_pol_hmo7UtV.sbv
- 2_captions_eng.txt.txt

Linki:

- <https://youtu.be/8RwHczgYjRM?si=hEcwNdxjQe4hYG6G>
- <https://www.spreaker.com/episode/kiedy-jutro-nie-jest-projektem-tylko-nadzieja-cz-2-rozmowy-z-prof-hanna-serkowska--64513774>
- <https://open.spotify.com/episode/35h4dtGJYA0sWt2SC0ULaL>

Słowa kluczowe: medycyna, starość, studia nad starzeniem się, humanistyka zaangażowana, podcast, Polonistyka zaangażowana, medycyna narracyjna, humanistyka medyczna, depresja

Rozmówca: Marta Hanna Chojnacka-Kuraś

Rozmówca: Hanna Maria Serkowska